

A Szépirodalmi szép irodalma

Több száz könyvkiadó működik ma hazánkban. A könyvek egyre drágábbak, a példányszámok egyre kisebbek – az is bolond, aki könyvkiadó lesz Magyarországon. Hát most én is megpróbálkozom ezzel a bolondsággal: megkísérlem feléleszteni Csipkerózsika-álmából az egykori, patinás Szépirodalmi Könyvkiadót...

A Szépirodalmi Könyvkiadó klasszikus és kortárs magyar műveket adott ki, fénykorában évente kétszázat is, aztán elérte a nagy állami cégek végzete, T. S. Eliotot idézve: „nem nagy bummal, hanem nyüsztéssel”. Ha annak idején bejegyzik székhelyét a New York-palota tulajdoni lapjára résztulajdonosként, tán még most is élne, mint más, szerencsésebb vagy ügyesebb kiadók. Őszintén szólva az utolsó pillanatig nem hittem, hogy ezt meg lehet, meg merik tenni egy nemzeti intézménnyel. Meg tudták, meg merték tenni, s úgy látszik, az ott dolgozókon kívül igazán senkinek sem hiányzott. Füstbe ment az a látható és láthatatlan szellemi tőke, mely a könyvkiadóban megtestesült, s kiadói tör-

vény nem lévén, semmi sem tartotta vissza a hullarablókat. Magyar szellemi tőke lévén, a külföld nem tartott rá igényt, gazdag MSZP-s elvtársak sem vetettek rá szemet, az újból fellángolt népi-urbánus vitában és az azóta is folytatódó médiaháborúban pedig a Szépirodalmi Könyvkiadó túlságosan „népfrontos” volt, egyik küzdő félnek sem szolgáltatott volna elegendő szellemi muníciót. Illés Endre diófája szép lassan, senkitől sem igazán siratva kiszáradt, az egykori Olcsó Könyvtár 3 forintos köteteit sem sokan őrzik már ebben az internetes világban.

A könyvkiadásra éppúgy igaz, mint a sajtóra az elképesztő, több mint kilencvenszázalékos szociálliberális túlsúly – mindez jól megmutatkozott a szégyenteljes frankfurti könyvvásár körüli komédiában is. A könyvkiadók többsége közpénzekre ácsingózik, alapítványi, szponzori támogatásokból él, akár csak a folyóiratok. A kuratóriumokban pedig – tisztelet a kivételnek – ugyanezen alapítványoknak mélyszélesen és sokszorosan elkötelezett szerzők, szakértők ülnek, akik a nemzeti

elkötelezettségű nevek hallatán libabőrösek lesznek az utálattól és félelemtől. Amúgy a könyvpiacra a legnagyobb üzlet a terjesztés, mely a könyv árának a felét is elviheti már, méghozzá kockázat és felelősség nélkül. Azt mondani sem kell, hogy a könyvterjesztés is jó, megbízható elvtársi kezekben van, olyan pénz- és kapcsolati tőkével, mely a neki tetsző szerzőket és műveket égbe emelheti, a vetélytársakat pedig földbe döngöli vagy agyonhallgatja. Érdemes megnézni a lapokban megjelenő „sikerlistákat”, a könyvesboltok válogatásait, s érdekes megnézni-meghallgatni a könyvekkel foglalkozó rádió- és tévéműsorok összetételét. Az antimagyar jelleg szembeötlő, még a fordított irodalomban is, nem-hogy az eredetiben. Akik botor módon azt képzeltük: 1998 után valamelyest változik, kedvezőbbre fordul a helyzet, netán legalább a tiltalmi listáról a türelmire kerülünk, ha már támogatásra nem tartanak is érdemesnek minket, nagyot csalódtunk. Továbbra is csupán néhány „támaszpontunk” maradt, néhány kis kiadó és bolt hősie és áldozatos mun-

kája eredményeként, mely leginkább azt hivatott pusztá létevel bizonyítani, hogy Magyarországon nem rekesztik ki és nem cenzúrázzák a magyar irodalmat...

Lehet, hogy a Szépirodalmi Könyvkiadó azért hunyt el, mert már nincs szükség szép irodalomra? Bizony, meglehet az is. A magyar irodalom szürke, unalmas, „csúnya” szövegirodalom lett, néhány száz olvasóval. Az irodalmi folyóiratok összpéldányszáma nem éri el egy folyóiratét 1990 előtt. Maga a piac, az olvasói igény tűnt vajon el? Vagy szépíróink olvasható többsége kukult meg és gyávult el, hogy soraikból nem tűnik fel Magyarország, hogy az utókorra szinte alig marad érvényes és értékelhető tükörkép erről a világról?

A választ a régi-új Szépirodalmi Könyvkiadó (is) meg fogja adni, az Önök igen tisztelt és nagyon várt támogatásával, kedves Olvasóim. Ha önök is akarják, ismét lesz Szépirodalmi Könyvkiadó.

Szentmihályi Szabó Péter